Latvijas Bibliotēku padomes sēdes protokols

2018.gada 2.oktobrī **Rīgā** **Nr.7**

Sēdi vada:
Latvijas Bibliotēku padomes priekšsēdētāja Dz.Šmita

Piedalās padomes locekļi:

Rīgas Stradiņa universitātes bibliotēkas direktore	I.Aploka
Dobeles Centrālās bibliotēkas direktore	L.Augule
LLU Fundamentālās bibliotēkas direktore	I.Dobelniece
Latvijas Bibliotekāru biedrības valdes priekšsēdētāja, LNB BAC galvenā bibliotekāre	M.Jēkabsone
Kultūras ministrijas Bibliotēku un arhīvu nod.vec. referente	L.Langenfelde
Kultūras informācijas sistēmu centra direktors	A.Magone
Latvijas Pašvaldību savienības izglītības un kultūras komisijas locekle, Stopiņu novada Domes priekšsēdētāja	V.Paulāne
Valmieras bibliotēkas direktore	D.Rokpelne
Gulbenes novada bibliotēkas direktore	A.Sprudzāne
Latgales Centrālās bibliotēkas direktore	J.Šapkova
Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācijas valdes locekle, Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas bibliotēkas vadītāja	L.Tīģere

Nepiedalās:

Latvijas Skolu bibliotekāru biedrības valdes priekšsēdētāja, M.Muižnieces Rīgas Mākslas skolas bibliotēkas vadītāja	B.Ervalde
Saldus pilsētas bibliotēkas direktore	A.Mežiņa
Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas vadītāja	D.Pakalna
Latvijas Universitātes bibliotēkas direktore	M.Saviča
Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors	A.Vilks

Piedalās pieaicinātie:

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta direktors	G.Helmanis
Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas valdes priekšsēdētāja	R.Punka
LNB Bibliotēku attīstības centra vadītāja	E.Vjatere
KM Bibliotēku un arhīvu nodaļas vecākā referente	V.Bērziņa

Protokolē: L.Langenfelde

Darba kārtība:

1. Par Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēkas „Zvirbulis" likvidēšanu.
2. Par bibliotekāro pakalpojumu nodrošināšanu pagastu mazciemos.
3. Par Jēkabpils novada Liepu bibliotēkas reorganizēšanu.
4. Par krājuma veidošanu pašvaldību publiskajās bibliotēkās.
5. Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisijas atzinums par Saldus pilsētas bibliotēkas akreditāciju reģiona galvenās bibliotēkas statusā.
6. Citi jautājumi.

1.§

Par Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēkas Zvirbulis likvidēšanu

LBP priekšsēdētāja Dz.Šmita atklāj sēdi un informē par darba kārtību. LBP priekšsēdētājas vietniece I.Aploka iepazīstina ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta vēstuli par Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēkas „Zvirbulis" likvidēšanu un dod vārdu departamenta direktoram G.Helmanim. G.Helmanis izklāsta, ka RCB filiālbibliotēkas „Zvirbulis" ēka ir kritiskā tehniskā stāvoklī, tāpēc pašvaldība aicina sniegt LBP atzinumu par bibliotēkas likvidēšanu. Viņš Rīgas kartē norāda bibliotēkas, kurās vistuvāk pieejami bibliotēkas pakalpojumi. G.Helmanis informē par uzsāktajām sarunām ar SIA „Kalnciema kvartāls" par iespējām Āgenskalna tirgus telpās ilgtermiņā nodrošināt bibliotekāros un informācijas pakalpojumus mikrorajona iedzīvotājiem. RCB direktore Dz.Šmita sniedz papildinformāciju par filiālbibliotēku „Zvirbulis" un apliecinājumu, ka turpmāk bibliotekāros pakalpojumus mikrorajona iedzīvotājiem nodrošinās RCB filiālbibliotēka „Pārdaugava", atbild uz LBP locekļu jautājumiem.

Latvijas Bibliotēku padome balsojot „Par" (12 balsis), „Atturas" (nav), „Pret" (nav) **nolemj:**

Neiebilst pret Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta nodomu likvidēt Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēku „Zvirbulis". LBP aicina Rīgas domi risināt jautājumu par bibliotēkai piemērotām telpām, turpinot sarunas ar SIA „Kalnciema kvartāls" par iespējām Āgenskalna tirgus telpās ilgtermiņā nodrošināt bibliotekāros un informācijas pakalpojumus mikrorajona iedzīvotājiem.

2.§

Par bibliotekāro pakalpojumu nodrošināšanu pagastu mazciemos

L.Langenfelde ziņo par bibliotēku tīklu pagastos, kuros ir vairāk par vienu bibliotēku, norādot uz apdraudējumu, kas var rasties, pagastā esošās otrās un trešās bibliotēkas reorganizējot par ārējiem apkalpošanas punktiem. Viņa atgādina, ka ekonomiskās krīzes ietekmē par ārējiem apkalpošanas punktiem tika reorganizētas vairākas pagastā esošās otrās un trešās bibliotēkas, un šobrīd vairāki no izveidotajiem ārējiem apkalpošanas punktiem pašvaldībās ir likvidēti. Viņa skaidro, ka ir svarīgi saglabāt bibliotekāros pakalpojumus arī pagastu mazciemos. L.Langenfelde iepazīstina ar iespējamo risinājumu – pagasta otro, trešo bibliotēku pārveidot par pagasta bibliotēkas struktūrvienību, tādā veidā saglabājot bibliotekāros pakalpojumus pagasta mazapdzīvotā vietā. L.Langenfelde skaidro, ka šādā modelī par bibliotēkas un struktūrvienības darbu pilnībā atbild pagasta bibliotēkas vadītāja, kā arī bibliotēkas nolikumā tiek atspoguļota struktūra un darba organizācija. Struktūrvienības darba kvalitāte tiek vērtēta kopējā bibliotēkas akreditācijas procesā. Viņa norāda, ka Latvijas Valsts standartā ISO 2789.2016 „Informācija un dokumentācija. Starptautiskā bibliotēku statistika" ir sniegts filiālbibliotēkas skaidrojums. Par filiālbibliotēkām būtu uzskatāmas Bibliotēku reģistrā reģistrētas bibliotēkas, kas ir lielas administratīvas vienības daļas centralizēta bibliotēku tīkla modelī.

V.Bērziņa papildina, ka patlaban nav vērojama izteikta tendence reorganizēt pagasta otrās un trešās bibliotēkas, bet to var ietekmēt iedzīvotāju un lietotāju skaita sarukšana.

Latvijas Bibliotēku padomes locekļi A.Sprudzāne, V.Paulāne, J.Šapkova, Dz.Šmita, I.Dobelniece, L.Augule uzsāk diskusiju un izsaka savu viedokli, uzsverot pozitīvās iezīmes šādā bibliotēku darbības modelī. A. Magone aktualizē jautājumu par interneta pieslēguma saglabāšanu bibliotēku struktūrvienībās. Dz.Šmita uzsver, ka ir svarīgi saglabāt interneta pieslēgumu arī pagasta bibliotēkas struktūrvienībās un rosina KISC meklēt risinājumu, kā tos saglabāt.

L.Langenfelde rosina par šo jautājumu izvērst diskusiju Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru rudens seminārā.
Dz.Šmita rosina sagatavot materiālu, kurā ietverts skaidrojums, kas ir bibliotēka, filiālbibliotēka, ārējais apkalpošanas punkts un bibliotēkas struktūrvienība mazciemā.
D.Rokpelne rosina tabulā definēt arī sniegto pakalpojumus un funkciju aprakstu.

Latvijas Bibliotēku padome nolemj:

Kultūras ministrijai sadarbībā ar LNB Bibliotēku attīstības centru izstrādāt materiālu, ietverot skaidrojumu par bibliotēku funkcijām un pakalpojumiem.

3.§
Par Jēkabpils novada Liepu bibliotēkas reorganizēšanu

Dz.Šmita informē par Jēkabpils novada pašvaldības vēstuli, kurā lūgts sniegt LBP atzinumu par Jēkabpils novada pašvaldības ieceri reorganizēt Jēkabpils novada Liepu bibliotēku. Viņa iepazīstina ar Jēkabpils Galvenās bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas skaidrojumiem un sniegto apliecinājumu, ka bibliotekāros pakalpojumus visiem Zasas pagasta iedzīvotājiem turpmāk nodrošinās Jēkabpils novada Zasas bibliotēka, izveidojot struktūrvienību Liepās.

Latvijas Bibliotēku padome nolemj:

Atbalstīt Jēkabpils novada pašvaldības ieceri reorganizēt Liepu bibliotēku, pārveidojot to par Zasas bibliotēkas struktūrvienību Liepās, kur pieejamība bibliotekārajiem pakalpojumiem tiks nodrošināta 8 stundas nedēļā.
Padome aicina sazināties ar Kultūras informāciju sistēmu centru, lai vienotos par interneta pieejamības nodrošināšanu struktūrvienībā ilgtermiņā.

4.§
Par krājuma veidošanu pašvaldību publiskajās bibliotēkās

Dz.Šmita informē, ka Latvijas Grāmatizdevēju asociācija ir rosinājusi aktualizēt jautājumu par krājuma veidošanu un kvalitāti pašvaldību publiskajās bibliotēkās, jo tiek paustas bažas, ka latviešu daiļliteratūra netiek komplektēta pietiekamā apjomā.

Dz.Šmita dod vārdu LNB Bibliotēku attīstības centra(BAC) vadītājai E.Vjaterei. Viņa prezentācijā izklāsta, kādā veidā LNB iesaistās un netieši ietekmē krājuma veidošanas procesu Latvijas pašvaldību publiskajās bibliotēkās. Lai veicinātu bibliotēku speciālistu informētību par jaunākajiem procesiem literatūrā un sekmētu kvalitatīva krājuma veidošanu, LNB BAC piedāvā vairāku aktivitāšu kopu – dažādas izglītojošas norises, regulārus profesionālās pilnveides pasākumus, tiek sagatavoti izdevumi par jaunāko literatūru, kā arī īstenoti projekti. Viņa uzsver, ka LNB BAC rīcībā ir bibliotēku atskaites, kuras tiek analizētas un izdarīti secinājumi par krājuma komplektēšanu un izmantošanu, uzsverot, ka bibliotēkas atskaitēs rūpīgi veica analīzi no dažādiem krājuma komplektēšanas un izmantošanas aspektiem, kā arī veic lietotāju aptaujas. Līdz ar to tiek nodrošināts nepārtraukts bibliotēku krājuma kvalitātes monitorings. E.Vjatere informē, ka ir atjaunots „Literatūras ceļvedis", kurš kalpo par padomdevēju kvalitatīvas literatūras izvēlē, bibliotēku krājumu kvalitātes uzlabošanā un pilnveidošanā, lasītāju un bibliotekāru lasīšanas kultūras izaugsmē. Ceļvedis tiek izsūtīts visām bibliotēkām un ir pieejams arī LNB interneta vietnē https://www.lnb.lv/lv/profesionalie-resursi/literaturas-celvedis.
E.Vjatere klāsta, ka š.g. maijā LNB notika konference „Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram", kurā notika priekšlasījumi par jaunāko literatūru, attiecībām ar tradīciju un moderno, žanrisko sadalījumu, fantāzijas un šausmu literatūru, vēstures interpretāciju, literatūras procesa fiksāciju un informācijas izvietojumu digitālajā vidē. E.Vjatere uzsver, ka reizi gadā notiek krājuma komplektēšanas seminārs bibliotēku speciālistiem, kuri

nodarbojas ar krājuma komplektēšanu. E.Vjatere sēdes dalībniekus iepazīstina ar 2019.gadā plānotajām aktivitātēm – ir ieplānotas divas konferences, kuras tiks translētas, lai nodrošinātu konferences saturu pēc iespējas plašākai auditorijai.

Dz.Šmita dod vārdu Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas valdes priekšsēdētājai, Grāmatniecības padomes priekšsēdētājai R.Punkai, kura iepazīstina jautājumiem, kurus izdevēji vēlas noskaidrot - kā padarīt izdevējiem pieejamu informāciju par bibliotēku krājumu veidošanu un izmantošanu, lai noskaidrotu, ko lasa lietotāji un ko bibliotēkas piedāvā, kā arī - vai bibliotēku piedāvājums atbilst lietotāju pieprasījumam. R.Punka uzsver, ka šāda datu analīze sniegtu izdevējiem informāciju ne tikai par to, ko lasa, bet arī kāpēc kāda no izdotajām grāmatām nenonāk bibliotēkās.

V.Paulāne norāda, ka tīmekļa vietnēs ir brīvi pieejami pašvaldību publiskie gada pārskati, no kuriem var iegūt informāciju par bibliotēku krājumu un piebilst, ka bibliotēkas no savas puses ir veikušas nepieciešamo statistikas uzskaiti un analīzi, un aicina Grāmatizdevēju asociāciju iepazīties ar bibliotēku darba pārskatiem.

Dz.Šmita uzsver, ka bibliotēku akreditācijas procesā veiktais krājuma kvalitātes izvērtējums ir viens no būtiskākajiem bibliotēku akreditācijas procesa aspektiem. V.Bērziņa papildina, ka notiek gan bibliotēku vizitācijas, gan statistikas datu analīze ar krājuma sastāva vērtēšanu dažādos griezumos. Kā piemēru viņa demonstrē Jēkabpils reģiona akreditācijas atzinumus, kur redzamas bibliotēku komplektētā krājuma proporcijas. E.Vjatere vērš uzmanību, ka statistikas dati bez bibliotēku pārskata analīzes nespēs iedot pilnvērtīgu un reālu ainu. V.Bērziņa norāda, ka pierobežas mazajās pašvaldībās nav pietiekams finansējums krājuma komplektēšanai. Bet kā svarīgāko faktoru atzīmē to, ka iedzīvotāji neatpazīst piedāvāto augstvērtīgo literatūru, jo liela nozīme ir kaimiņvalsts informācijas telpai, kurā dzīvo pierobežas iedzīvotāji, un pat izcili kompetents bibliotekārs viens nespēj veikt literatūras popularizēšanas uzdevumu. Viņa mudina pašus izdevējus aktīvāk uzņemties grāmatu popularizēšanu.

J.Šapkova apliecina, ka Latgales Centrālā bibliotēka pastiprināti strādā pie latviešu oriģinālliteratūras popularizēšanas, regulāri iesniedz projekta pieteikumus VKKF, kuru rezultātā gadā tiek īstenoti vairāki nozīmīgi pasākumi. Viņa rosina, lai Latvijas Grāmatizdevēju asociācija arī piedalās VKKF projektos, jo patlaban visa iniciatīva nāk tikai no bibliotēkām. A.Sprudzāne papildina iepriekš teikto, uzsverot, ka arī pašiem izdevējiem jārada savs piedāvājums grāmatu iegādei un popularizēšanai bibliotēkās. E.Vjatere skaidro, ka daudzviet pašvaldību piešķirtais finansējums krājuma komplektēšanai ir pieaudzis.

Dz.Šmita rezumē, ka grāmatu popularizēšana nav tikai bibliotēku uzdevums, bet tajā jāiesaistās arī izdevējiem un rakstniekiem.

V.Bērziņa rosina Grāmatizdevēju asociāciju un Grāmatizdevēju asociāciju apmeklēt reģionus un pēc semināriem bibliotēkām piedāvāt iegādāties savus izdevumus. I.Aploka piezīmē, ka akadēmiskajā vidē nav nācies saskarties ar vietējo izdevēju grāmatu galdiem un mudina grāmatizdevējus aktīvāk piedāvāt literatūru grāmatu galdos augstskolās.

A.Magone mudina izmantot e-vidi grāmatu popularizēšanai un dalās KISC pieredzē. Viņš skaidro, ka bibliotēkas arvien vairāk tiek mudinātas izmantot datubāzes un lasīt periodiskos izdevumus elektroniski. L.Langenfelde rosina grāmatizdevējus izmantot bibliotēku sociālos tīklus izdevumu popularizēšanai un viedokļu apmaiņai.

R.Punka pateicas LBP par diskusiju un apliecina, ka iepazīsies ar bibliotēku statistiku un pārskatiem, sazinoties ar LNB BAC. Viņa uzsver, ka izdevējiem ir svarīga arī turpmāka sadarbība un komunikācija ar bibliotēku nozares pārstāvjiem. Viņa informē, ka Radošo savienību padome ir rakstījusi vēstuli Kultūras ministrijai par to, ka ir nepieciešamas atjaunot vienotu literatūras iepirkumu bibliotēkām.

Latvijas Bibliotēku padome nolemj:

Pieņemt informāciju zināšanai.

5.§
Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisijas atzinums par Saldus pilsētas bibliotēkas akreditāciju reģiona galvenās bibliotēkas statusā

Bibliotēku akreditācijas komisijas priekšsēdētāja Dz.Šmita iepazīstina ar Saldus pilsētas bibliotēkas akreditācijas ekspertu atzinumu.
Latvijas Bibliotēku padome, attālināti un klātienē atklāti balsojot „Par" (12 balsis), „Atturas" (nav), „Pret" (nav) **nolemj:**
Akceptēt LBP Bibliotēku akreditācijas komisijas atzinumus par **Saldus pilsētas bibliotēkas** atkārtotu akreditāciju **reģiona galvenās bibliotēkas statusā.**

6.§
Citi jautājumi

L.Langenfelde informē par projektu Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība" 8.4.1 specifiskā mērķa „Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide", kurā bibliotēku nozare ir atbalstīta un jau tiek īstenotas divas programmas – profesionālās pilnveides izglītības programma „Informācijas un bibliotēku zinību pamati" un profesionālās tālākizglītības programma „Bibliotēku zinības". Paredzams, ka pieprasījums pēc profesionālās pilnveides iespējām vēl pieaugs, jo ir stājušies spēkā MK noteikumi Nr. 569 „Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību". Tajos vairs netiek izvirzītas noteiktas izglītības un profesionālās pilnveides prasības skolu bibliotekāriem, šo jomu atstājot bibliotēku nozares kompetencē. L.Langenfelde aicina LBP atbalstīt bibliotēku nozares dalību projekta nākamajā kārtā. V.Paulāne uzsver, ka daudzviet pagastos bibliotēkas ir vienīgās iestādes, kuras iedzīvotājiem sniedz ne tikai tradicionālos bibliotēkas un informācijas pakalpojumus, bet arī iesaistās iedzīvotāju izglītošanā, sekmējot iedzīvotāju vispārējo kompetenču attīstību. Tādēļ ir vitāli svarīgi, ka bibliotekāriem ir iespēja pilnveidot profesionālo kompetenci ar projekta līdzekļu atbalstu. Viņa vērš uzmanību, ka pagastu bibliotēku pastāvēšanai būtiskus riskus rada kvalificētu darbinieku trūkums.
Latvijas Bibliotēku padome, attālināti un klātienē atklāti balsojot „Par" (12 balsis), „Atturas" (nav), „Pret" (nav) **nolemj:**
Akceptēt bibliotēku nozares pretendēšanu uz projekta Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība" 8.4.1 specifiskā mērķa „Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide" 4.mācību kārtu.

Sēdes vadītāja Dz.Šmita

Protokolētāja L.Langenfelde